

מרכז ארצי להשתלמויות הדרכה וייעוץ
בחינוך מדעי וטכנולוגי לבתי הספר היסודיים

למדע

לומדים בבית

התאמה לסביבה

שיעור מספר 5: על מקורים וסביבת חיים

חלק א: מה הקשר בין צורת המקור לבין סביבת החיים?
קראו את הקטע שלפניכם וענו על השאלות:

דני ובת-שבע הם חובבי טבע. מדי פעם הם נוהגים לצאת לטיול
בחיק הטבע. עם בוא הסתיו נסעו דני ובת-שבע לאמאן החולה
להתבונן בציפורים הנודדות שהגיעו לארצנו. מצוידים במשקפות צפו
הילדים בלהקת של שקנאים שחלה לה אתה מצל ראשיהם.

"איזה מקור צנק וארוך יש לשקנאים", התפלל מאד דני.
"המקור שלו מותאם להפליא לסוג המזון שאותו הוא אוכל – דגים
כמוכן". אמרה בת שבע

"צכשיו אני מבין מדוע השקנאים נמשכים לסביבת החיים הזו". אמר
דני!

מרכז ארצי להשתלמויות הדרכה וייעוץ בחינוך מדעי וטכנולוגי לבתי הספר היסודיים

למדע

לומדים בבית

1. התבוננו בטבלה הבאה בתמונות המציגות עופות מים* :

- מה משותף לכל העופות המופיעים בתמונות אלו? לקבלת תשובה חפשו מידע ברשת. העתיקו את הטבלה למחברת והשלימו בה את המידע:

תמירון	סייפן	אנפה אפורה	שם העוף מאפיינים
			מהי סביבת חיים?
			מהו המזון של העופות?
			היכן נמצא המזון?
			מהי צורת מקור? ארוך/ קצר רחב/צר

2. עיינו בטבלה שארגנתם והשיבו:

- מה משותף לסביבות החיים של עופות אילו?
- מה משותף לסוג המזון והיכן הוא נמצא?
- מה משותף לצורת המקור של העופות הללו?
- מהו לדעתכם הקשר שבין סוג המזון לבין צורת המקור?
- מהו הקשר שבין צורת המקור לסביבת החיים של העופות הללו.

מרכז ארצי להשתלמויות הדרכה וייעוץ בחינוך מדעי וטכנולוגי לבתי הספר היסודיים

למדע

לומדים בבית

3. היכנסו למצגת [עופות מים](#) שבאתר המרכז לטיפוח ציפורי הבר בחצר הבית והתבוננו בה. בחרו מתוכה עוף מים אחד והוסיפו אותו בטור נוסף לטבלה. השלימו בטבלה את המידע על העוף שבחרתם.

דני התבונן בלהקת השקנאים שנחתה בסמוך למקום בו
צמד. היה מצט קריר ורוח החלה לנשוא. הוא הריס את
ראשו והתבונן בצמרת הצץ לידו צמד. חסידה גדולה
צמדה כמצט מצליו. דני התבונן במקור שלה. גם הוא
היה ארוך במיוחד.... "צכשיו אני מבין, אם אני רואה צוף
יש לו מקור ארוך אז אני יכול להסיק מכך שהוא ניזון
מדגים ולכן סביבת החיים שלו היא מים".

"אני חושבת שנוכל להגיד שכלי צורת המקור אפשר לדעת
מה אוכל היוצור החי" אמרה בת שמצ.

מרכז ארצי להשתלמויות הדרכה וייעוץ
בחינוך מדעי וטכנולוגי לבתי הספר היסודיים

לומדים בבית

חלק ב: בעקבות המקורים

1. היכנסו לפעילות **תזונה בבעלי חיים** שבאתר מעגל התזונה.

- בצעו את הפעילות **תזונה בבעלי חיים**.
- הכינו במחברת טבלה כזו. לאילו ציפורים יש את צורת המקור המתוארת בכותרות של הטבלה? השלימו את שמות הציפורים במקום המתאים בטבלה:

מזמרה לאכילת בשר	מפצח אגוזים לפיצוח זרעים	קשית שתייה למציצת צוף	מלקטת גדולה לתפיסת דגים	מלקטת קטנה לאכילת חרקים

2. התבוננו בטבלה, היעזרו בקטע המידע **מקור מקורי** הנמצא אחרי הפעילות **תזונה בבעלי חיים** והסבירו כיצד מותאם מבנה המקור לסוג המזון ממנו ניזונה הציפור?

חלק ג: מקורים מספרים מזונות

1. היכנסו לאתר של **בית הספר נהלל** בחרו שלושה ציפורים מאלה המוצגים באתר, הכינו לכל אחד מהם **כרטיס זיהוי** על פי הדוגמה הבאה:

שם העוף: נץ

תאור צורת המקור: קצר, עבה, חד
תאור תפקיד המקור: קריעת טרף
התאמה לתפקיד:

סכנו: מה למדתם מפעילות זו? איזה תפקיד יש למקורים של ציפורים? כיצד מותאמים המקורים של הציפורים לתפקידם?